

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Samuelis De Cocceji, Henr. Fil. Sacræ Regiæ Majestatis
Borussicæ Magni Cancellarii, A Consiliis Sanctioribus
Status Et Rei Bellicæ, Ordinis Nigræ Aquilæ Equitis Etc.
Jus Civile Controversum Ubi ...**

Opus Ad Illustrationem Compendii Lauterbachiani ...

Cocceji, Samuel von

Lipsiæ, 1766

LIB. XXXIX. TIT. V. De Donationibus.

urn:nbn:de:gbv:45:1-9050

ex delicto, teneri, in iure non alius effectus malæ electiones est, quam quod damnum inde datum resarcire, non vero delicta luere, criminisque ab electo commissi pœnam subire debeat. Neque ullibi dicitur, quod eligens ultra damnum datum aliquid solvere, nedum quod crimina ab electo commissa ei imputari debeant.

Atque hanc sententiam defendunt *Laut. p. 555. ibique Bocer. de Regal. c. 2. n. 211. Add. Struv. Ex. 50. h. t.*

Qv. IV. *An, soluto vectigali, dominus territorii teneatur resarcire damnum a latronibus datum, si saluum conductum non habuerint transeuntes?*

Laut. pag. 556. verb. sive non impetrauerint &c. AFFIRMATUR, arg. *L. 3. L. 13. pr. de Off. Praef. L. 1. §. 12. de Off. Praefect. urb. L. 7. §. 8. & 9. C. de Off. Praef. Praet. Afr. ubi Praefides provinciae purgare provinciam a malis hominibus tenentur: nam ob id quoque vectigal solvitur, ut tutum sit iter. Vid. *Laut. h. ibique Dd.**

OBJ. arg. *R. I. de ann. 1559. §. Damit dann die Obrigkeit.*

RESP. Ibi ex Lege Imperii cavetur speciali conductui, quo non excluditur restitutio ex iure communi; quin semper magistratus & tacite dare conductum intelligitur vi officii. Atque ita in §. 33. d. *R. I.* dicitur, quod tutum debeat praestare iter.

Sane cum ipse dissentiens *Carpzovius p. 2. q. 91. n. 61.* fatetur, pœnam contra magistratum negligentem esse arbitrariam, minimum pœnae est, ut simplum restituatur culpa ablatum.

LIB. XXXIX. TIT. V.

DE DONATIONIBUS.

Qv. I. *An pactum, quo fit donatio, sit legitimum?*

Laut. pag. 556. verb. est pactum legitimum. AFFIRMATUR, *L. 35. §. f. C. h.* OBJ. *L. 17. C. de Fid. instr. L. 7. C. de His, quae vi metusue. L. 8. pr. de Praeser. 30. ann. ubi contractus dicitur.*

RESP. Voce generali contractus pactum quoque continetur: arg. *L. 20. de Judic.* sed & fieri quoque per contractum potest, scilicet per stipulationem, & tunc erit contractus.

Vinnius ad §. 2. h. n. 2. distinguit, an quis verbis de praesenti donaverit, an verbis de futuro; illo casu esse pactum legitimum, non hoc; sed postquam Imperator ex hoc pacto actionem dedit, utroque

que casu ea locum habebit, imprimis cum ex genio linguæ germanicæ verba illa: *ich will dir schencken*, obligationem de præsentis inferant.

Qv. II. *An insinuatio donationis fieri possit etiam doram non competente iudice?*

AFFIRMATUR; quia donatio ibi fieri intelligitur, ubi insinuatur; *Laut. pag. & sic hoc ipso competens est; quia donatio coram eo fit, L. 27. 557. verb. hinc fieri potest.*

L. 30. C. h.

Obj. L. 32. C. h.

RESP. Singulare est in urbe regia, scil. Constantinopoli, quod cives non debeant in municipiis donationes insinuare; quia indecorum id videtur.

Vid. *Struv. §. 10. h. Berger. Resol. h. q. 2.* Immobilium donationes in loco rei sitæ confirmandas esse in Saxonia tradit *Carpzov. L. 5. R. 57.*

Qv. III. *An donatio juramento confirmata opus habeat insinuatione?*

NEG. quia omne juramentum, quod sine præjudicio animæ servari potest, implendum est, *Laut. p. 557. ibique Gail. Phil. us. pr. inst. L. 557. verb. juramento &c.*

2. ecl. 37. n. 2. & n. 14. ubi ita decisum refert.

DISSENT. *Carpz. p. 2. c. 12. d. 13.* quia insinuatio est de essentia donationis, jusjurandum autem non supplet nullitates.

RESP. (1) Imo insinuatio non est de essentia donationis, sed solennitas saltem necessaria.

RESP. (2) nullitates civiles etiam juramentum supplet.

Qv. IV. *An minor, curatorem non habens, accedente iudicis decreto donare possit?*

NEG. nam minor, curatorem non habens, omnia agit & administrat, *L. 3. C. de in integr. rest.* sed restituitur; quia ex lubrico ætatis donasse censetur, *L. 9. pr. de Min.* Neque iudex ad id constitutus, ut suppleat hunc defectum decreto, sed dato curatore: frustra ergo dissentit *Carpz. L. 5. R. 59.*

Fff 2

Qv.

Qv. V. *An mater liberis suis donare possit?*

Dissent. **N**EGATUR; quia mater per filium donaret conjugii, in cuius potestate filius est. Et hoc expresse ita traditur in *l. 3. §. 4. de Don. int. vir. & ux.*

Laut. pag. 558. verb. ut & mater &c.

OBJ. *L. 3. C. de Rev. don.*

RESP. Ibi expresse id ad emancipatos restringitur.

Qv. VI. *An donatio omnium bonorum valeat & quidnam sub ea contineatur?*

Laut. pag. 558. verb. omnia bona. **R**ESP. Valet omnino donatio omnium bonorum; quia is, qui donat, de suo disponit, nec ulla Lex impedit. *Conf. l. 9. §. 1. ff. L. 3. C. h. t. L. 8. C. de Revoc. don. l. 17. §. 1. de Jur. patr. L. 5. C. de Inoff. test. l. 35. §. f. h.*

Equidem *obstare* videtur, quod adimatur testamenti factio, quæ auferri nequit, *L. 43. pr. de Vulg. & pup. subst.* Sed (1) falsum est adimi testamenti factionem: nam testamentum fieri potest, etsi nihil quis in bonis habeat, ut de tutela de ære alieno, & de similibus, quæ quis post mortem fieri vult. (2) Non ipsi adimuntur, sed ipse sibi suo facto adimit. (3) Si nihil habet, de quo testetur, id non est propter defectum juris, sed bonorum.

OBJ. (1) *l. 16. §. 1. de Jur. patr.*

RESP. Ibi alienatio in fraudem patroni fiebat.

OBJ. (2) Quod donatio sit titulus singularis, quo universitas bonorum transferri nequit.

RESP. Bona hic non tanquam universitas transferuntur, quod vel inde apparet, quia onus cum bonis non transit.

Praxis pro nostra sententia militat. *Fab. C. de Donat. L. 8. tit. 36. d. 9.* Equidem *Carpz. L. 5. R. 65.* pro negativa respondet, sed in *p. 2. c. 12. d. 26.* contrarium de jure verius statuit. Add. *Guid. Pap. Conf. 214. n. 4. Boccr. cl. 2. d. 19. n. 22. Græuw. ad l. 35. §. 4. C. de Donat. Autumn. ibid. Grot. intro. l. 3. p. 2. §. 10. Buymon. L. 2. Sect. 98. Gail. L. 2. O. 127. n. 4. Clarus §. donatio q. 19. H. Piff. O. 10. Dn. Par. Hyp. Inst. de donat. §. 10. Struv. §. 9. h. ibique Evol.*

Dissent. At quaeritur: an sub donatione omnium bonorum etiam continentur jura?

Laut. ibid. verb. licet incorporea.

AFFIRMATUR; quia etiam hæc sub bonis continentur, *Struv. §. 9. h.*

INSTO,

INSTO, donationem esse stricti juris, indeque ea non contineri non expressa, *L. 22. de Don.*

RESP. Utique jura intelliguntur expressa, quia sub bonis comprehenduntur.

OBJ. (3) *L. 86. pr. de Leg. 2.*

RESP. *Struv. Ex. 35. th. 13. n. 12.*

Qv. VII. *An Conditio, quae hic ex lege datur sit stricti juris?*

AFFIRM. Quia is, qui donat, nihil alieni tenet, sed de suo obligatur: quoties quis autem id, quod suum est, debet, toties negotium est stricti juris. *Ud. infr. tit. de Obl. & act.* *Laut. pag. 558. verb. est stricti juris &c.*

Qv. VIII. *An usurae vel fructus ex re donata debeantur?*

RESP. *Usuras* donator non praestat; quia negotium est stricti juris: *Uti nec fructus restituit, quos percepit; nisi lite contestata, ut in stricti juris judiciis, l. 38. §. 7. de Usur.* *Laut. pag. 558. verb. non etiam debentur &c.*

OBJ. *l. 41. §. 2. de Re jud. ubi tenetur, ut possessor quivis bonae vel male fidei.*

RESP. Loquitur de eo, qui fundum donavit, adeoque jam tradidit, & dominium transtulit, & iterum possidere cepit; non qui pactus tantum est. Hoc *tum* apparet ex eo, quia Justinianus demum ex pacto actionem dedit, Jure Digestorum autem donatio non fiebat nisi traditione; *tum* ex voce: *si non restituit*, adeoque alter jam habuit, *tum*, quia jusjurandum in litem praestatur, quod in actione ex pacto ceu negotio stricti juris falsum est.

Qv. IX. *Quid sit inofficiosa donatio, & quid circa eam juris?*

RESP.

§. I. Inofficiosa donatio est qua personae, quibus legitima debetur, excluduntur a legitima. *L. 1. L. 6. l. 8. pr. C. Inoff. don.*

§. II. Datur inde querela inofficiosae donationis, *tot. tit. C. Inoff. don.* ad imitationem querelae inofficiosi testamenti, *l. f. C. Eod.* Unde (1) utriusque actionis causa est una vel similis, *d. l. f.* Nimirum exclusio a legitima. (2) Idem utrobique est temporibus, *d. l. f.* unde utraque quinquennio finitur. *Brumm. & Goth. ad d. l. f.*

Fff 3

(3) Idem

(3) Idem utrobique est moribus *d. l. f.* hoc est, quicquid moribus, (seu ex interpretatione Jctorum. *l. 2. §. 5. O. §.*) constitutum est in querela inofficiosi testamenti, illud etiam observari debet in querela inofficiosa donationis: querelam autem inofficiosi testamenti *moribus* introductam esse apparet ex *pr. Inst.* ibi: *inductum est &c. de inoff. test.*

Differt tamen querela inofficiosa donationis a querela inofficiosi testamenti (1) quod *haec* detur contra testamentum, *illa* contra donationem; (2) per *hanc* rescinditur totum testamentum, *l. 8. §. 16. L. 13. l. 28. ff. inoff. test.* per *illam* rescinditur donatio tantum usque ad legitimam. *Vid. infr. §. 9.* (3) *Illa* cessat propter justas exhæredationis causas expressas in *Nov. 115.* *Haec* cessat tantum propter causas ingratitudinis quæ recensentur in *L. 8. C. de Rev. don. Vid. Nov. 92. in fin.*

§. III. Est hæc querela inofficiosa donationis actio Civilis *l. p. C. inoff. don.* Revocatoria, *L. 7. Eod.* Subsidiaria, *L. 2. L. 4. C. Eod.* qua agitur ad legitimam aut quod legitimæ deest ex immensis donationibus, tanquam inofficiosa vindicandam *L. 5. L. 7. L. p. in f. C. Eod.*

Unde constat, si plures donationes factæ sunt, sufficere si omnes conjunctim sumptæ filium a legitima excludunt, tum quia leges, quæ donationem inofficiosam rescindunt, de pluribus donationibus loquuntur, *L. 8. ibi, si liqueat matrem patrimonium suum DONATIONIBUS in unum filium collatis exhaustisse &c. quod DONATUM est pro ratione quartæ ad instar inofficiosi testamenti convidui diminuetur: C. de Inoff. don. Conf. L. 1. ibi, factis donationibus sive in quosdam liberos sive in extraneos &c. L. 3. ibi, immensis donationibus, L. 4. ibi, immodicas donationes. L. 5. ibi, per donationes vacuas secreti. L. 6. ibi, cum donationibus in fratrem tuum collatis. L. 7. ibi, in his donationibus &c. C. de inoff. donat. Nov. 92. ibi, antequam donationibus exhauriretur, & mox, qui donationibus honorati sunt, item, propter factam in donationibus immensitatem. Tum, quia eadem ratio est, pluribus enim his donationibus excluduntur liberi a legitima quæ naturæ ipsis debetur: Tum quia plerique Dd. ita sentiunt. *Ant. Fab. C. h. def. 1. & ult. Perez. C. h. n. 6.**

DISSENTIT *Brunn. ad l. 1. C. inoff. don. n. 5.* qui putat primam donationem si inofficiosa non est, non rescindi; etsi cum secunda donatione juncta legitimæ præjudicium faciat, quia prima donatio non fuit prohibita, indeque jus quæsitum videtur donatori.

RESP.

RESP. Primæ donationi lege inest conditio ut valeat si aliæ non sequantur, quibus junctis legitimæ præjudicium fit. Sane alias tota dispositio hujus legis everti posset, modicas donationes reiteratis vicibus faciendo.

§. IV. Requiritur ad hanc querelam (1) *Donatio rite facta*: Unde non datur, si donatio est ipso jure nulla, uti si fit ei qui in potestate donantis est constitutus; tunc enim reliqui hæredes agunt familiæ eriscundæ judicio *L. 4. l. 6. C. h. ibique Brunn.* (judex tamen, si cæteris legitima salva est, sequitur voluntatem patris *d. l. 4.*) (2) *Exclusio iniqua*: Secus ergo si querentes ingrati fuerint: *Nov. 92.* Causæ autem ingratiitudinis recensentur in *L. f. C. Rev. don. Laut. Comp. fol. 558.*

§. V. Datur hæc querela omnibus, quibus debetur legitima, *L. 1. L. 4. L. f. C. h.* sive ex testamento sive ab intestato succedant. *L. 3. C. Inoff. don.* Adeoque (1) *Liberis etiam legitimis, & emancipatis* (2) *ascendentibus d. l. 4. C. ibique Brunn.* (3) *fratribus, si infami personæ donatum sit, Goth. ad d. l. f. Conf. Laut. Comp. f. 107.*

Equidem ipsi donatori aliquando dari querelam inofficiosa donationis putant *Dd. apud Brunn. ad l. 5. C. inoff. Don. propter l. 5. C. Eod.* Verum (1) ratio querelæ cessat in patre, ei enim legitima in suis bonis non debetur, adeoque queri non potest eam sibi salvam non esse, (2) repugnat naturæ legitimæ, quæ non nisi ex tempore mortis donatoris computari potest. Sane quamdiu vivit donator, incertum est, an liberi in legitima læsi sint, quia augeri possunt bona usque ad mortem: Cessat autem querela hæc si augeantur postea bona, licet tempore donationis inofficiosa donatio fuerit. *Nov. 92. ibique Goth.*

Neque *OBSTAT d. l. 5. C. Inoff. don.* ubi dicitur quod legitima ad patrimonium donatoris revertatur.

RESP. Loquitur textus de patre, qui de jure consulens Imperatorem Responsum accepit, Donationem omnium bonorum emancipatis filiis factam ob supervenientiam aliorum herorum revocari posse. Sed intelligendum hoc est positis terminis habilibus, mortuo nimirum patre; Loqui vero Imperatores de tempore futuro patet ex ipsis verbis legis: *Si totas facultates tuas &c. in emancipator filios contulisti, id quod ad submovendam inofficiosi testamenti querelam &c. liberis relinqui necesse est, ex factis donationibus detrahendum, ut filii &c. postea nati debitum bonorum substantiam consequantur, ad patrimonium tuum* NB. *REVERTETUR.* Dicitur igitur (1) ideo legi-

legitimam detrahi ex donationibus, ut filii postea nati debitum bonorum subsidium consequantur, in legitima autem æstimanda respicitur ad tempus mortis: dicitur (2) *revertetur*: nimirum, casu existente & mortuo donatore: Conf. *Bruun. d. l. 5.*

OBST. 2. Quod donatio ob supervenientiam liberorum ab ipso donatore revocari possit *L. 8. C. rev. Don. Laut. Comp. f. 559.*

RESP. Loquitur (1) de donatione extraneo, non vero filiis, licet emancipatis facta talis donatio: (2) revocatur statim, supervenientibus liberis, non vero demum tempore mortis: Neque (3) tantum usque ad legitimam, sed tota rescinditur: hinc (4) pater renunciare potest huic revocationi. *Laut. Comp. f. 559.* non vero ei quæ fit in præjudicium legitimæ. *Laut. ibid.* (5) Illa durat 30. annos &c. Conf. *Bruun. ad d. l. 5.*

§. VI. Hæredibus prædictarum personarum regulariter non competit. *arg. l. f. C. h. juncta l. 6. §. f. l. 7. pr. ff. l. 5. C. Inoff. test.* Vide tamen *Laut. Comp. fol. 108. pr.*

§. VII. Datur contra eos quibus inofficiose donatum est, ascendentes, descendentes & extraneos.

§. VIII. Objectum hujus querelæ sunt inofficiose donationes, *tot. tit. C. inoff. don.* (licet plures sint. *Vid. supr. §. 3.*) Secus ergo si titulo oneroso aliquid datum est. *L. 1. §. 12. Si quid in fraud.*

§. IX. Effectus hujus querelæ est, quod detur ad rescindendam inofficiosam donationem, *l. f. C. h.* (quæ est remedium rescindens) & petitionem portionis debitæ, *l. 1. l. 2. h.* (quæ est remedium rescissorium), de quo duplici remedio egi supra *L. 5. tit. 2. q. 2.*

Laut. pag. 558. verb. ex parte. Admodum autem disceptatur: an tota donatio inofficiosa rescindatur, an tantum usque ad legitimam? Posterior sententia verior est (1) per *L. 7. C. inoff. don.* ibi, *quod immoderate gestum est, revocabitur* (2) *L. 8. pr. C. Eod.* ibi, *quod donatum est, pro ratione quartæ diminuetur*: (3) per textum expressum in *L. 87. §. 3. Leg. 2.* ubi id quod inofficiose donatum est, non in totum, sed *pro dimidia*, (quæ ibi legitima fuit, *Vid. Goth. ad d. l.*) revocatur. *Laut. pag. 558. verb. ex parte. Wesenb. C. h. n. 5.*

DISSENTIT (1) *Faber conj. L. 3. conj. C. 17.* propter *Leg. fin. C. de Inoff. don.* ubi dicitur querelam inofficiosæ donationis in omnibus æquiparatam esse querelæ inofficiosi testamenti; Atqui per hanc tota dispositio rescinditur. *L. 8. §. 16. L. 13. L. 28. ff. Inoff. test.*

RESP.

RESP. Lex in hoc casu speciali non æquiparavit, ut ex inspectione textuum allegatorum apparet: Ratio quoque differentie subest; Testamentum enim non potest pro parte rescindi, at donatio potest.

INSTO, fallere hanc rationem, quia etiam per querelam inofficiosi testamenti aliquando sola institutio vitatur falvis legatis &c.

RESP. Hoc jure novellarum demum introductum est in inofficiosis testamentis, postquam scilicet Imperator certas exhæredationis causas definivit: Hoc jus extendi non debet ad donationes, ubi (α) non causa exhæredationis observantur, sed ingratitude, *Nov. 92. in fin. (β)* certa causa exprimi non debet.

Aliter *Dissentit* (2) *Brumm. ad L. 1. C. Inoff. donat.* Qui distinguit inter donationem in extraneum collatam cum consilio fraudandi, & inter donationem in extraneum collatam sine consilio fraudandi, aut in aliquem liberorum cum consilio: Illoque casu totam donationem rescindi ait, hoc casu tantum usque ad legitimam: Eamque distinctionem probat ex *l. 5. Et 8. C. Inoff. don.* juncta *l. 87. §. 3. leg. 2.* Nam in prioribus duobus textibus, ubi de extraneis agitur, in genere dicitur rescindi debere, eum e contrario in *L. 87.* quæ de nepote loquitur, expresse disponatur pro dimidia saltem rescindendam esse. Verum hæc distinctio (1) refellitur ex *L. 1. C. Inoff. don.* ubi in revocanda donatione inofficiosa extranei & liberi conjunguntur. Neque dici potest ibi non tractari casum, in quantum rescindenda, sed an rescindenda, nam implicite de quantitate agitur, quia dicitur *subveniri liberis quartam partem non habentibus*, adeoque de quarta saltem parte rescindenda agitur, quod ex ipsis allegatis textibus extra omne dubium ponitur: Nam (2) in allegata *l. 5.* diserte contrarium dicitur: agitur enim ibi de filio emancipato, adeoque de extraneo, & dicitur quod non tota donatio rescindatur, sed tantum *id quod ad submovendam inofficiosi testamenti querelam Et liberis relinqui necesse est* (adeoque triens vel semissis) *ex factis donationibus NB. detractum Et c. ad patrimonium donatoris revertatur:* (3) In *L. 8.* mater id quod a marito ipsi donatum est, consensu patris in filium emancipatum confert, & ait Imperator rem donatam in patris bonis manere ad eum effectum, ut, si in fraudem legitimæ reliquorum liberorum id fiat, idem obtinere debeat, quod in matris bonis: At in matris bonis quod donatum est, non in totum rescinditur, sed pro ratione quartæ saltem *NB. diminuitur. d.*

Cocc. J. C. P. II.

Ggg

l. 8.

L. 8. pr. Conf. Wesenb. C. Inoff. don. n. 5. Quæritur an rescissa donatione fructus quoque legitimæ vindicentur a donatario; Affirmat *Trentacinq. L. 3. tit. de Donat. Res. 4. n. 13.* Sed contrarium verius est. Nam (1) Dominus interim factus est donatarius, adeoque jure domini percepit fructus: Nec (2) retro nulla redditur donatio, sed rescinditur ex causa superveniente. Sane, (3) bonæ fidei possessor lucratur fructus, *L. 48. pr. Acq. rer. dom.* nedum ergo is qui vere dominus est.

§. X. Legitima hic non est portio portionis ab intestato debita, sed portio portionis tempore donationis debita, *Nov. 92. c. 1.* ibi: *necessarium habeat in distributione hæreditatis tantam unicuique filiorum servare ex lege partem, quanta fuit priusquam donationem faceret.* Adæo ut si tempore mortis non tantum in bonis habeat donator, ut salva filiis sit tertia pars (vel semis si 5. aut plures liberi sint) bonorum, quæ tempore donationis habuit, rescindatur donatio: *d. Nov. 92.*

§. XI. Cessat hæc querela (1) si aliud remedium datur, quia est subsidiaria. *L. 2. l. 4. C. Inoff. don.* (2) In donatione militis, *arg. l. f. C. Inoff. don.*

IN STO: Videtur hoc privilegium testamenti militaris esse, ne tanquam inofficiosum argui queat, quod cum sit odiosum & rationi naturali contrarium, ad donationes extendi vix potest.

RESP. Falsum est esse privilegium testamenti militaris: Nam idem obtinet in milite, qui jure communi testatur *L. 9. L. 24. C. Inoff. test.* Sane, cum querela inofficiosi testamenti & donationis in omnibus æquiparentur *L. f. C. Inoff. don.* nulla ratio dari potest, cur non etiam ratione querelæ in milite donante idem obtinere debeat, quod in milite testante: Atque ita judicatum in Supremo Appellationum judicio in causa Bührenau c. v. Linden. An. 1719. (3) Elapso quinquennio *L. f. C. Eod.* (4) renunciatione *Wesenb. C. h. in fin.* (5) propter ingratitude *L. 5. C. Eod. Nov. 92. in fin.*

§. XII. Hodie querelam inofficiosa donationis cessare, & conditionem ex Lege dari quidam existimant, propter *Nov. 92. c. 1. Vid. Brun. ad l. f. C. h. t.* Verum cum in d. Novella querela inofficiosa donationis non introducta, sed saltem augmentum legitimæ, quod in testamentis inofficiosis definivit Imperator, ad donationes extensa sit, non potest dici novam lege introductam esse obligationem, actionis genere non expresso, quo solo casu *conditio ex lege* locum habet, *L. un. ff. Cond. ex lege.*

Qv.

Q. X. *An majores & similes ingratitudinis causae admittantur?*

NEGATUR, d. l. f. C. de Rev. don. ibi: *ex his tantummodo confis;* Dissent. Laut. pag. 558. verb. *majores tamen.*
 est enim hæc dispositio odiosa, adeoque restringenda. Non ergo revocatur donatio; quia non alitur, nec ex odio capitali: id enim est factum donatoris, nisi ex 5. causis ingratitudinis conceptum sit. Conf. Carpz. p. 2. c. 12. d. 31. Dn. Par. Hyp. Inst. h. §. 11. Struv. h. §. 15. ibique Evol. Phil. Uf. pr. Inst. L. 2. Ecl. 38. n. 12. §. ibique late Dd.

DISSENTIT Laut. p. 558. ibique Dd. & Vinn. ad §. 2. h. arg. l. 1. §. 1. si mens. fals. ubi Lex extenditur ob paritatem rationis.

RESP. Poena ex paritate rationis extendi debet, Phil. d. l.

LIB. XXXIX. TIT. VI.

DE MORTIS CAUSA DONATIONIBUS ET CAPIONIBUS.

Qv. I. *An donatio mortis causa sit actus inter vivos, an ultima voluntas?*

RESP. Quoad FORMAM est actus inter vivos, & juris privati. L. 28. h. t. l. 8. §. 3. de Bon. lib. quia duorum consensu fit. Unde (1) ita donare possunt omnes, qui contrahere, etiam filii familias, usurarii &c. etsi testari non possint: nam & nihil cum hærede agitur, sed vivus cum vivo, l. 25. §. 1. h. arg. L. 39. de O. & A. (2) Valet, etsi nemo hæres sit, vel indignus vel incapax, l. 25. §. 1. h. l. 5. §. 27. de His quæ ut ind. quia ab hærede non præstatur. (3) Lex de non revocando addi potest, l. 13. §. 1. h. (4) Absens quoque donare potest, per procuratorem, nuncium, litteras &c. l. 11. §. 2. d. Don. int. vir. Quæ omnia secus in ultimis voluntatibus.

Quoad EFFECTUM autem & RATIONEM PROBANDI est instar ultima voluntatis, L. 37. h. Dn. Par. Hyp. Inst. de Don. §. 4. Hinc (1) requiruntur V. testes: quod etsi ad formam pertineat, L. f. C. de Fideis. tamen quia ratio probationis hic militat, merito ad effectum refertur, imprimis cum in omni ultima voluntate, (adeoque etiam in illa, quæ quoad effectum saltem talis est) V. testes requirantur, L. f. C. de Coact. (2) Cautio Mutiana locum habet, si mortis causa donatum sit sub conditione potestativa negativa Nov. 32. c. 44. §. f. (3) Omnis substitutio valet, uti directa & fidei-

Ggg 2

com-

